

О. Качаєв,

*науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Н.Г. Маслак,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

АНАЛІЗ РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВ НА ПІДСТАВІ РОЗРАХУНКУ ДИНАМІЧНОГО ІНДИКАТОРА ЛІКВІДНОСТІ

Ліквідність банку, як одна із основних характеристик його фінансового стану, стабільності та надійності, на практиці часто визначається шляхом розрахунку ліквідності його балансу. Такий підхід використовується як самим банком (є частиною методики аналізу, оцінки ліквідності), так і Національним банком України з метою регулювання ліквідності комерційних банків. Аналіз ліквідності банку через визначення ліквідності його балансу використовується зовнішніми суб'єктами, які мають обмежений доступ до інформаційного забезпечення і можуть використовувати лише дані публічної звітності банку.

Під ліквідністю балансу банку ми маємо на увазі співвідношення вимог (статей активу) та зобов'язань (статей пасиву) на певний момент часу. Баланс вважається ліквідним, якщо його стан дозволяє за рахунок швидкої реалізації коштів за активом покривати термінові зобов'язання за пасивом.

Найпоширенішим методом оцінки ліквідності балансу банку є коефіцієнтний метод, який базується на розрахунку співвідношення різних абсолютних показників діяльності банку між собою. Кожний суб'єкт аналізу розроблює свою систему коефіцієнтів, значення яких найбільш повно розкриває досліджуване явище та дає змогу досягти мети аналізу. Система показників комплексно висвітлює ліквідність балансу банку, якщо аналіз окремих коефіцієнтів дозволяє оцінити:

- ліквідність активів;
- сталість зобов'язань;
- ризиковість діяльності.

Для отримання комплексної оцінки динаміки ліквідності балансу можливе використання моделі непараметричної статистики, що базується на розрахунку динамічного індикатора ліквідності. Динамічний індикатор ліквідності – комплексний розрахунковий показник, побудований з використанням ординальної (порядкової) шкали, що являє собою ранжований ряд критеріїв, які використовуються при обчисленні коефіцієнтів ліквідності. Розрахунок динамічного індикатора ліквідності балансу банку базується на матричних обчисленнях і робиться поетапно.

Запропонований новий підхід до побудови динамічного індикатора базується на векторних перетвореннях у багатовимірному просторі. На основі запропонованого методу розрахунку побудована модель порівняльного аналізу динаміки ліквідності банків з врахуванням загальних умов функціонування досліджуваної групи банків. Модель практично апробована на дослідженні банків І групи.

Перевагами застосування даної моделі є:

- комплексність оцінки, що дає змогу оцінити не тільки розвиток кожного окремого фактора ліквідності балансу, а й порівняти зміни факторів між собою;
- можливість індивідуального вибору сукупності факторів для аналізу, що дає змогу суб'єкту аналізу формувати для побудови моделі ту систему чинників, яка найбільш адекватно відображає ситуацію, що склалася;
- єдиний комплексний показник значно спрощує інтерпретацію результатів аналізу, дозволяє легко оцінити зміну становища за декілька аналізованих періодів.